

Sygn. akt IV U 587/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2016r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2016r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania I. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 22 marca 2016r. znak: (...)

o odsetki

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu I. Z. prawo do odsetek ustawowych od dnia następnego po terminie płatności każdego ze świadczeń z decyzji z dnia 3 lutego 2016r. znak (...), należnych za miesiące od sierpnia 2011r. do lipca 2014r., do dnia faktycznej wypłaty brakującej części tych świadczeń.

Sygn. akt IV U 587/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony I. Z. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 22 marca 2016r., znak (...), odmawiającej mu wypłaty odsetek od przyznanej emerytury. Wnioskodawca twierdził, że nieprzyznanie emerytury było błędem organu rentowego.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Powołano się na art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2015r. poz. 748 ze zmianami; dalej: ustawa emerytalna) oraz art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie Dz.U. z 2015r. poz. 121 ze zmianami; dalej: ustawa systemowa). Twierdzono, że organ nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia, w tym że organ odwoławczy nie stwierdził takiej odpowiedzialności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 25 maja 2009r. pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury na w niższym wieku niż wiek powszechny w związku z niewykazaniem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pismem z dnia 26 sierpnia 2014r. ubezpieczony wniósł o ponowne rozpoznanie sprawy z powołaniem się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013r. w sprawie II UZP 6/13, wskazującą na podstawy prawne uwzględnienie w stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Decyzją z dnia 30 października 2014r. wnioskowana emerytura została przyznana od dnia 1 sierpnia 2014r. Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji co do daty początkowej przyznania świadczenia, wskutek czego wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2015r. sygn akt IV U 1100/14 Sąd Okręgowy w Elblągu decyzję zmienił, przyznając prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2011r. z uwagi na błąd organu

rentowego przy wydawaniu poprzedniej decyzji. W wyroku nie stwierdzono odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności w sprawie. Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 1092/15 Sąd Apelacyjny w Gdańsku po pierwsze oddalił apelację pozwanego i po drugie nowy wniosek o odsetki przekazał do rozpoznania organowi rentowemu (wniosek ten skutkował wydaniem zaskarżonej decyzji). Sąd odwoławczy zgodził się z oceną dokonaną przez Sąd I instancji, że przy wydawaniu decyzji z dnia 25 maja 2009r. doszło do błędu organu rentowego, polegającego na wadliwej wykładni przepisów prawa co do możliwości zaliczenia okresu zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 3 lutego 2016r. znak (...) wykonano prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 21 kwietnia 2015r., wypłacając emeryturę za okres od sierpnia 2011r. do lipca 2014r., z potrąceniem wypłacanej wcześniej w tym okresie renty z tytułu niezdolności do pracy.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Należy zaznaczyć, że stan faktyczny sprawy nie rodził sporu, ograniczającego się do oceny materialnoprawnej.

Co do podstawy prawnej rozstrzygnięcia trzeba wyjaśnić, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy emerytalnej wynika, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1, czyli 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Dodać też trzeba, że zasady wypłacania odsetek zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999r. Nr 12 poz. 104), wydanym na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy systemowej.

Należy zaznaczyć, że ugruntowany jest pogląd judykatury, iż brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, jako że celem tego przepisu jest tylko skrócenie postępowania administracyjnego i sądowego, gdyż wykonując wyrok o przyznaniu prawa do świadczenia lub jego wysokości, organ rentowy zobowiązany będzie do wypłaty odsetek na mocy stwierdzenia jego odpowiedzialności przez sąd bez potrzeby powtarzania postępowania administracyjnego i ewentualnie sądowego.

W ocenie Sądu organ rentowy ponosi w niniejszej sprawie odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Pozwany w postępowaniu administracyjnym dokonał dwukrotnie wadliwej oceny spełniania przez ubezpieczonego przesłanek przyznania prawa do emerytury z art. 32 w związku z art. 184 ustawy emerytalnej, po raz pierwszy w 2009r. co do zasady, po raz drugi w 2014r. co do daty początkowej przyznania świadczenia. Okoliczność popełnienia pierwszego z tych błędów została prawomocnie przesądzona przywołanymi

wyżej wyrokami Sądu Okręgowego z dnia 21 kwietnia 2015r. i Sądu Apelacyjnego z dnia 7 grudnia 2015r., a przy tym z ich uzasadnień wynika jednoznacznie i to, że ponownie wadliwa wykładnia przepisów prawa – tym razem art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej – była przyczyną przyznania emerytury decyzją z dnia 30 października 2014r. dopiero od dnia 1 sierpnia 2014r., zamiast od dnia 1 sierpnia 2011r. To, że rozumienie błędu organu rentowego polegającego na wadliwej wykładni przepisów prawa oparte jest na szerokim znaczeniu takiego pojęcia, jest nieistotne przy ocenie odpowiedzialności organu rentowego, jako że ustawy emerytalna i systemowa nie przewidują zróżnicowania konsekwencji błędu organu rentowego od jego rodzaju (stopnia winy organu rentowego), a tylko od tego, czy błąd taki obiektywnie zaistniał.

Skoro ubezpieczony powinien otrzymywać emeryturę od 2009r., a skutek błędu organu rentowego, do którego doszło już w decyzji z dnia 25 maja 2009r., przyznano mu ją ostatecznie od sierpnia 2011r., zaś wypłacono za okres do lipca 2014r. dopiero w lutym 2016r., to ubezpieczonemu przysługują odsetki ustawowe od dnia następnego po dniu wypłaty świadczenia za dany miesiąc (15. dzień miesiąca – por. decyzja z dnia 30 października 2014r.), tj. za lipiec 2011r. od dnia 16 lipca 2011r., za sierpień 2011r. od dnia 17 sierpnia 2011r., za wrzesień 2011r. od dnia 16 września 2011r. itd., do dnia faktycznej wypłaty w lutym 2016r.

Nie ma przy tym znaczenia, że ubezpieczony nie składał odwołania od decyzji odmownej z dnia 25 maja 2009r., gdyż przepisy nie przewidują z tego tytułu konsekwencji po stronie ubezpieczonego innej, niż wynikające z art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej ograniczenie okresu, za który można domagać się wypłaty uprzednio nieprzyznanych świadczeń.

Powyższe rozważania skutkowały zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc w sposób wskazany w sentencji wyroku. Wypada jeszcze zaznaczyć, że przyznane odsetki dotyczą wyłącznie brakującej części świadczeń, tj. różnicy w świadczeniach należnych i wypłaconych, jako że ubezpieczonemu w spornym okresie wypłacono rentę z tytułu niezdolności do pracy.